

Національний інститут стратегічних досліджень

**РЕФОРМУВАННЯ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ:
СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

відділ регіонального розвитку

Державна регіональна політика

– комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на розробку та реалізацію ефективних механізмів управління економічним, соціальним, культурним та екологічним розвитком регіональних систем на основі узгодження регіональних та державних інтересів, раціонального використання наявного на місцевому рівні обмеженого ресурсного потенціалу.

Завдання державної регіональної політики:

- ❖ **зміцнення соціально-економічних засад держави, збереження та зміцнення її цілісності;**
- ❖ **підвищення конкурентоспроможності регіонів, сприяння ефективному використанню їх ресурсного потенціалу;**
- ❖ **забезпечення розвитку людського капіталу;**
- ❖ **досягнення збалансованого просторового розвитку регіонів;**
- ❖ **реалізація завдань структурної модернізації регіональних комплексів;**
- ❖ **розвиток міжрегіональної співпраці (міжрегіональної кооперації, розвитку інтеграційних процесів на міжрегіональному рівні), розширення ємності внутрішнього ринку країни;**
- ❖ **створення розвинутого інституційного середовища для успішного впровадження структурних реформ, досягнення сталого, збалансованого регіонального розвитку.**

Основне завдання державної регіональної політики

– досягнення послідовного, гармонійного, стабільного, сталого (з урахуванням екологічних складових), збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів з метою створення повноцінного середовища для життєдіяльності людини на всій території країни, забезпечення високого рівня якості життя людини незалежно від місця її проживання.

- ❖ **Модернізація України – наш стратегічний вибір: щорічне послання Президента України до Верховної Ради України. – К.: НІСД, 2011. – 432 с.**
- ❖ **Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава. Програма економічних реформ на 2010 – 2014 роки. Комітет з економічних реформ при Президентові України.**
- ❖ **Національний план дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010 – 2014 роки.**

Передумови досягнення цілей регіональної політики

- ❖ **політична воля органів влади всіх рівнів ;**
- ❖ **ефективне публічне врядування;**
- ❖ **активізація місцевої ініціативи (у економічній сфері – формування «точок росту», «ареалів економічного розвитку»).**

Державне управління регіональним розвитком – це система цілеспрямованого соціально-політичного впливу як ззовні, так і у межах регіону з метою отримання очікуваного позитивного політичного та соціально-економічного результату (ефекту), узгодженого з цільовими завданнями, визначеними національною державною регіональною політикою.

Основне завдання – «розблокування» місцевої економічної ініціативи, стимулювання регіонального (місцевого) розвитку; усунення перешкод, що виникли з об'єктивних (чи суб'єктивних) причин та заважають стабільному регіональному розвитку (та країни в цілому); створення міцних горизонтальних зв'язків між центром, регіонами та місцевими громадами.

Реформування системи державного управління регіональним розвитком

ПЕРЕДБАЧАЄ:

- ❖ формування дієвого інституційно-правового забезпечення функціонування системи державного управління регіональним розвитком;**
- ❖ визначення стратегічних пріоритетів довгострокового розвитку регіонів – Стратегій регіонального розвитку, запровадження індикативного планування (прогнозування);**
- ❖ удосконалення системи державного регулювання регіонального розвитку (у т.ч. з урахуванням галузевого, секторального підходу, регулювання ринку праці тощо);**
- ❖ координацію державної регіональної політики,**
- ❖ здійснення регулярного моніторингу всіх сфер регіонального розвитку;**
- ❖ запровадження ефективного державного контролю за виконанням рішень системи державного управління регіональним розвитком.**

Реформування державного управління регіональним розвитком потребує дієвого інституційно-правового забезпечення

- ❖ ухвалення спеціального Закону України «Про засади державної регіональної політики»;**
- ❖ законодавче унормування сучасного адміністративно-територіального устрою України;**
- ❖ правове забезпечення підтримки розвитку місцевого самоврядування;**
- ❖ створення дієвого правового поля для оптимізації ресурсного забезпечення регіонального розвитку, функціонування комунальної власності;**
- ❖ узгодження механізму розробки та реалізації програмно-планових і нормативно-правових документів щодо забезпечення регіонального розвитку;**
- ❖ законодавче унормування практики консолідації фінансових ресурсів на потреби регіонального розвитку (ДФРР, кошти міжнародної (технічної) допомоги, гранти);**
- ❖ узгодження національних та європейських норм інституційно-правового забезпечення реформування державного управління регіональним розвитком, досягнення збалансованого регіонального розвитку.**

Ухвалення законів України:

- ❖ **«Про засади державної регіональної політики»;**
- ❖ **«Про Державний фонд регіонального розвитку» ;**
- ❖ **«Про адміністративно-територіальний устрій» та «Про статус міста Севастополь» ;**
- ❖ **«Про комунальну власність»;**
- ❖ **«Про міжнародну технічну допомогу»;**
- ❖ **«Про території пріоритетного розвитку»;**
- ❖ **«Про фінансово-організаційну кооперацію на місцевому рівні»**
- ❖ **«Про ендавмент».**

Внесення змін до чинних нормативних актів:

- ❖ **до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;**
- ❖ **до Закону України «Про місцеві державні адміністрації»;**
- ❖ **до Господарського кодексу України в частині визначення «кластеру»;**
- ❖ **до Закону України «Про благодійництво та благодійну допомогу».**

Створення ефективної системи стратегічного планування регіонального розвитку

- ❖ **Модернізація чинної Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року та регіональних стратегій (новий термін – 2020 р.);**
- ❖ **створення дієвого механізму координації галузевих та секторальних програм розвитку регіонів із стратегічними завданнями державної регіональної політики (на середньо- та довгостроковий період);**
- ❖ **удосконалення механізму укладання та дії Угод щодо регіонального розвитку (між Кабінетом міністрів України та відповідними органами місцевого самоврядування).**

Стратегічні цілі Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 р.

- ❖ створення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини на всій території країни;**
- ❖ досягнення сталого (збалансованого) регіонального розвитку;**
- ❖ збереження та створення нових робочих місць;**
- ❖ подолання бідності населення регіонів України;**
- ❖ зростання конкурентоспроможності регіональних економічних комплексів (у т.ч. шляхом розв'язання проблем енергетичної залежності);**
- ❖ впровадження структурно-інноваційних зрушень, реалізація інноваційно-інвестиційного типу зростання регіональних економічних комплексів;**
- ❖ забезпечення тісної економічної інтеграції міст та сільських територій, територій зі спеціальним статусом (гірських та ін.);**
- ❖ забезпечення розвитку та ефективного використання людських ресурсів на регіональному рівні;**
- ❖ втілення стандартів сталого (екологічно зорієнтованого) регіонального розвитку.**

Необхідне узгодження модернізації Державної стратегії регіонального розвитку та діючих регіональних стратегій (на період до 2020 р.).

Сучасні підходи та нові фінансові інструменти підтримки регіонального розвитку

Державний фонд регіонального розвитку:

- ❖ підтримка інвестиційної діяльності у регіонах, у т.ч. сприяння розвитку інноваційних процесів та підприємницької активності;**
- ❖ підтримка розвитку виробничої та соціальної інфраструктури;**
- ❖ сприяння розвитку міжрегіонального співробітництва (пріоритет – економічна сфера, інфраструктурні об'єкти);**
- ❖ створення нових робочих місць та підтримка зайнятості в регіонах.**

Створення системи «прозорого» відбору та об'єктивної оцінки ефективності проектів регіонального розвитку, що потребують державної фінансової підтримки Державного фонду регіонального розвитку.

Ефективне формування та виконання місцевих бюджетів

- ❖ **створення умов для розширення доходної бази місцевих бюджетів;**
- ❖ **запровадження елементів програмно-цільового методу бюджетування та середньострокового планування на рівні місцевих бюджетів;**
- ❖ **моніторинг виконання бюджетів;**
- ❖ **спрощення процедури казначейського обслуговування місцевих бюджетів, зменшення документообігу тощо.**

Регіональні комітети з економічних реформ

Напрями роботи:

- ❖ **координація процесів системної модернізації базових сфер соціально-економічного та суспільного розвитку на регіональному рівні;**
- ❖ **сприяння розвитку міжрегіонального співробітництва;**
- ❖ **сприяння покращенню інвестиційного клімату та залученню інвестицій у економіку регіонів;**
- ❖ **підтримка розвитку малого та середнього бізнесу, стимулювання підприємницької активності;**
- ❖ **реформування системи медичного обслуговування в регіонах;**
- ❖ **сприяння територіальній доступності соціальних послуг для мешканців сільських територій, розбудова соціальної та інженерної інфраструктури сільських поселень;**
- ❖ **підтримка розвитку туристичної та рекреаційної сфери в регіонах;**
- ❖ **забезпечення тісної співпраці місцевої влади і бізнесу з метою внутрішнього облаштування територій;**
- ❖ **підтримка реалізації на регіональному рівні Національних проектів.**

Протидія корупції в системі державного управління регіональним розвитком

корупційні прояви мають місце:

- ❖ **під час формування та виконання бюджетної політики;**
- ❖ **при здійсненні державних закупівель, визначенні виконавців замовлень, що фінансуються з державного або місцевого бюджету;**
- ❖ **під час ліцензування виробничої чи господарської діяльності;**
- ❖ **під час процедур приватизації державного майна;**
- ❖ **при формуванні та виконанні місцевих бюджетів тощо.**

протидія корупції:

- ❖ **посилення ролі інституту публічного врядування;**
- ❖ **відкритість та прозорість у сфері надання публічних послуг;**
- ❖ **публічність процедури формування та виконання місцевих бюджетів;**
- ❖ **ефективний громадський моніторинг та контроль за діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування;**
- ❖ **дерегуляція підприємницької діяльності;**
- ❖ **подолання соціальних передумов корупції.**

Реформована система державного управління регіональним розвитком

ДОЗВОЛИТЬ:

- ❖ **реалізувати структурні реформи на регіональному рівні;**
- ❖ **створити нові робочі місця;**
- ❖ **підвищити рівень регіональної та локальної доступності;**
- ❖ **створити сучасну регіональну інфраструктуру;**
- ❖ **зміцнити міжрегіональні зв'язки, міжрегіональне співробітництво;**
- ❖ **підвищити інвестиційну привабливість, конкурентоспроможність регіонів;**
- ❖ **підвищити рівень та якість життя населення;**
- ❖ **досягти збалансованого, сталого регіонального (просторового) розвитку.**

Дякую за увагу!

НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Національний інститут стратегічних досліджень

**РЕФОРМУВАННЯ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ:
СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

відділ регіонального розвитку